

Inleiding

Leerlingen kunnen alleen groeien, boven zichzelf uitstijgen en grenzen verkennen en verleggen als ze zich veilig voelen. Hetzelfde geldt ook voor medewerkers en andere betrokkenen van de school. Daarom werken we iedere dag aan een veilige leer- en werkomgeving waarbinnen iedereen recht heeft op een respectvolle behandeling. Het werkwoord ‘werken’ wordt hier gebruikt, omdat het niet vanzelfsprekend is dat er altijd een veilige leer- en werkomgeving is. En als de veiligheid er is kan het door een klein incident ineens onveilig voelen.

Een belangrijke oorzaak van onveiligheid is pesten. Daarover gaat dit “anti-pestprotocol”. Dit maakt onderdeel uit van het Veiligheidsplan van de ISK Zutphen.

Verantwoordelijkheid van betrokkenen

Een veilige leer- en werkomgeving is er alleen, als alle betrokkenen bij school (leerlingen, ouders, medewerkers, vrijwilligers) zich (mede)verantwoordelijk voelen voor het welzijn van zichzelf en van de ander. Iedereen (leerlingen, ouders en medewerkers) ‘tekent’ hiervoor bij de aanmelding of aanname op de ISK. Duidelijke afspraken en schoolregels helpen ons om de veilige leer- en werkomgeving steeds scherp voor ogen te houden.

Wettelijk kader voor het ‘anti-pestprotocol’

Elke school is wettelijk verplicht om een veiligheidsplan op te stellen. Dit schoolveiligheidsplan is gebaseerd op de Arbowet en op de Wet Veiligheid op school:

- Sinds 1 januari 1994 verplicht de Arbowet alle werkgevers tot het maken van een Risico- Inventarisatie & -Evaluatie (RI&E). In dit document brengen werkgevers de risico’s van het werk in kaart, maken zij hiervoor beleid en leggen zij vast op welke wijze dit beleid wordt geëvalueerd.
- Daarnaast is sinds 1 augustus 2015 de ‘Wet Veiligheid op school’ van kracht. Deze wet vereist dat scholen een sociaal veiligheidsbeleid voeren dat is verankerd in de dagelijkse praktijk en dat is gericht op zowel preventie als op afhandeling van incidenten.

Naar aanleiding van de 'Wet Veiligheid op school' hebben de PO-raad en de VO-raad tezamen het 'Actieplan Sociale veiligheid op school' opgesteld. Dit actieplan helpt scholen om hun sociale veiligheidsbeleid vorm te geven. Hierbij wordt de aandacht gevestigd op:

- een schoolbrede aanpak, na iedere vakantie wordt er in de klas aandacht besteed aan de schoolregels;
- duidelijke normen en waarden
- pedagogisch vakmanschap
- brede interventies die passen bij de visie en de context van de school (www.mijnveiligeschool.nl).

Wetboek van strafrecht

Artikel 285b, 261 verwijzen naar cyberpesten en smaad, waardoor justitie bij aangifte over kan gaan tot strafrechtelijke vervolging, mogelijk met als gevolg gevangenisstraf en/of een geldboete.

Meldpunt discriminatie Internet (MDI) legt zich toe om meldingen van uitingen op internet van discriminatie op basis van geloof, afkomst, seksuele voorkeur, geslacht, huidskleur en/of leeftijd te beoordelen en zo nodig actie te ondernemen. Het meldpunt Discriminatie Internet is een onderdeel van Stichting Magenta. De aandacht van het MDI richt zich voornamelijk op het Nederlandse deel van het internet.

www.meldpunt.nl

Mogelijkheid tot aangifte

Als een leerling stelselmatig wordt belaagd, is er sprake van stalking en dan kunnen de ouders aangifte doen. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld. Zo nodig kun je verwijzen naar Bureau Slachtofferhulp (www.slachtofferhulp.nl, 0900-0101).

Bij vragen kunnen ouders bellen naar: de vertrouwensinspectie 0900-11131113

Het anti-pestprotocol

Preventief werken heeft altijd onze voorkeur, daarom zetten we ieder schooljaar in op elkaar leren kennen, leren samenwerken en leren aardig te zijn voor elkaar. Daarnaast wordt aan het begin van het schooljaar klassikaal extra aandacht besteed aan respectvol omgaan met elkaar.

Aan het begin van het schooljaar ontvangt iedere leerling de algemene schoolregels, bespreekt de mentor deze met de klas en stelt de mentor samen met de klas afspraken op over een veilig klassenklimaat. Dit wordt na iedere vakantie herhaald.

Aan de basis liggen afspraken over wat de mentor van leerlingen verwacht en wat leerlingen van de mentor verwachten.

Afspraken die mentoren maken binnen hun klas:

- We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden.
- We hebben respect voor elkaar en lachen elkaar niet uit.
- We slaan en schoppen elkaar niet, maar laten elkaar met rust.
- Als we ruzie hebben, praten we dat uit.
- We sluiten elkaar niet buiten, want we vinden dat iedereen mee mag doen.
- Spullen van een ander pakken we niet af en maken we niet kapot.
- We roddelen niet over elkaar en zeggen geen lelijke dingen over hoe iemand er uit ziet.
- We behandelen elkaar zoals we zelf behandeld willen worden.
- Kortom, we pesten elkaar niet.

Eigenlijk spreekt het vanzelf dat deze regels niet alleen op school gelden, maar ook daarbuiten.

Als iemand toch gepest wordt, houden we dat niet geheim. We vertellen het aan de mentor /docent of aan een ouder/verzorger thuis.

Verder bespreekt iedere vakdocent de specifieke vakgerichte (school)regels wat betreft veiligheid (bijvoorbeeld bij sport en techniek).

Binnen het vak Burgerschap besteden we actief aandacht aan het onderwerp pesten. Wij vinden het belangrijk dat leerlingen begrijpen wat pesten is, welke vormen het kan aannemen en wat de gevolgen zijn voor iedereen in de schoolgemeenschap. Tijdens de lessen werken we aan kennis, inzicht en vaardigheden die bijdragen aan een veilige en respectvolle leef- en leeromgeving.

Wanneer er ondanks alle inspanningen toch sprake is van pesten, maken wij gebruik van de “directe aanpak”. Wij gaan in gesprek met alle direct betrokken partijen: medewerkers, ouders en leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende middengroep). Wij kiezen ervoor om de betrokkenen hulp aan te bieden in plaats van bestraffen, omdat uit ervaring blijkt dat dit het meest positieve effect heeft.

Wat is pesten?

We spreken van pestgedrag als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en bedreigend. Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen. Het lastige is dat veel pestgedrag onzichtbaar is, zodat het moeilijk is om er grip op te krijgen. Het verschil tussen plagen en pesten is niet altijd even makkelijk te onderscheiden. Het is plagen als er een geintje wordt gemaakt zonder dat men de intentie heeft de ander pijn te doen. Bij twijfel is het belangrijk om de geplaagde te vragen of diegene het een leuk ‘geintje’ vond, of niet. In dat laatste geval is er sprake van pesten.

Rollen bij het pesten

Bij pesten zien we verschillende rollen, de bekendste zijn de rollen van pester en gepeste. Minder bekend zijn de rollen die de omstanders spelen. Deze omstanders hebben vaak zonder dat zij het zich bewust zijn, invloed op het pesten. De verschillende types beschreven:

- De pester is vaak onzeker en wil graag aardig en stoer gevonden worden. Denkt door het pesten dat iedereen hem/haar grappig vindt.
- De gepeste voelt zich vaak verdrietig en eenzaam. Durft vaak niets terug te doen of het te vertellen, is bang dan nog meer gepest te worden.
- De mee-pester doet mee met pesten. Denkt dat hij/zij er dan bij hoort. Is bang om zelf gepest te worden.
- De helper neemt het op voor de gepeste. Vindt het niet goed dat er gepest wordt en is niet bang voor de pester. Helpt graag en is daarom vaak populair.
- De stiekemer vindt het goed dat er gepest wordt, maar bemoeit zich er niet mee. Is bang om zelf gepest te worden. Roept anderen erbij om het pesten te ondersteunen.
- De buitenstaander denkt dat er in de klas niet gepest wordt en het kan hem/haar ook niets schelen. Zolang hij/zij er zelf maar geen last van heeft.
- De stille bemoeit zich er niet mee. Vindt het pesten wel gemeen, maar durft niets te doen of te zeggen, is bang zelf gepest te worden.

Stappenplan

Als een leerling gepest wordt of als er aanleiding is om te denken dat er gepest wordt, volgen we de volgende stappen:

- Stap 1: als een leerling zich gepest voelt geeft hij of zij dat aan bij de mentor, of bij de leerlingenvertrouwenspersoon. Als een andere leerling of een volwassene pestgedrag signaleert, meldt diegene dit ook aan de mentor.
- Stap 2: iedere melding van pestgedrag wordt serieus genomen en geverifieerd.
- Stap 3: de mentor gaat afzonderlijk in gesprek met de gepeste en de pester. De mentor maakt een analyse en schat de ernst van de situatie in.
- Stap 4: de mentor gaat in gezamenlijk gesprek met de gepeste en de pester. In overleg met beiden maakt de mentor concrete afspraken om het pestgedrag

tegen te gaan dan wel te stoppen. Als er meerdere leerlingen in de klas betrokken zijn, bespreekt de mentor dit klassikaal. Binnen een week doet de mentor de eerste evaluatie van de effectiviteit van de afspraken.

- Stap 5: de mentor legt de afspraken en evaluatie vast in SOM en informeert zo nodig de ouders hierover.
- Stap 6: Als uit de evaluatie blijkt dat het pesten niet is gestopt, bespreekt de mentor diens zorg met de zorgcoördinator.
- Stap 7: de zorgcoördinator gaat in overleg met mentor en zet aan tot het maken van een plan van aanpak, en meldt dat bij de teamleider.
- Stap 8: De mentor en zorgcoördinator zorgen ervoor dat de stappen in het plan van aanpak worden uitgevoerd. Na uiterlijk 2 weken volgt een nieuwe evaluatie. Als het plan effect heeft gehad, kunnen de maatregelen worden afgebouwd. Als dat niet zo is wordt een nieuw plan van aanpak opgesteld, waarbij eventueel externe deskundigheid ingeschakeld kan worden (Samenwerkingsverband, ect). Daarnaast kan de interne vertrouwenspersoon om advies worden gevraagd. De interne vertrouwenspersoon staat op onze website (www.iskzutphen.nl).
- Stap 9: Alle afspraken worden vastgelegd in SOM.